

На основу члана 28. *Закона о уџбеницима и другим наставним средствима* («Сл. гласник РС», бр. 29/93 и 62/2006) и члана 75. *Статута Филозофског факултета*, Наставно-научно веће Факултета на седници одржаној дана 14.2.2008. године (18.4.2011., 5.4.2016., 7.3.2022.) усвојило је

ПРАВИЛНИК О УЏБЕНИЦИМА И ИЗДАВАЧКОЈ ДЕЛАТНОСТИ ФИЛОЗОФСКОГ ФАКУЛТЕТА У НОВОМ САДУ

I Опште одредбе

Члан 1.

Правилником о уџбеницима (у даљем тексту: *Правилник*) уређује се припремање, одобравање, издавање и употреба уџбеника, публикација и других наставних средстава на Филозофском факултету у Новом Саду (у даљем тексту: Факултет), њихово праћење, вредновање и оцењивање током употребе, као и друга питања од значаја за издавање уџбеника и других наставних средстава.

Члан 2.

Уџбеник, у смислу овог правилника, јесте штампано дело и основно наставно средство које студенти користе када се припремају за активно учествовање у наставном процесу, проверу знања и полагање испита из одређеног предмета. Друга наставна средства, у смислу овог правилника, јесу практикуми, приручници, збирке задатака, збирке одабраних текстова, речници, скрипте, аудио-визуелни и други записи у електронској форми и сл.

Члан 3.

Садржај уџбеника и других наставних средстава, које студенти користе када се припремају за активно учествовање у наставном процесу, проверу знања и полагање испита из одређеног предмета мора бити у складу са одговарајућим научно-стручним, дидактичко-методичким, језичким и графичко-техничким стандардима и са спецификацијом одређеног предмета из акредитованог студијског програма Факултета.

II Поступак издавања уџбеника

Члан 4.

Наставно-научно веће, на основу предлога Савета за издавачку делатност, доноси одлуку о издавању уџбеника и других наставних средстава, потребних за реализацију одређеног акредитованог студијског програма Факултета.

Предлоге Савету из става 1 овог члана могу поднети наставници или одсеци.

Члан 5.

Одлуком Наставно-научног већа може бити предвиђено издавање следећих врста уџбеника и других наставних средстава:

- основни уџбеник,
- помоћно наставно средство,
- скрипта.

Члан 6.

Основни уџбеник је штампано дело чији садржај одговара у потпуности садржају једног предмета и битно доприноси остваривању циљева и исхода тог предмета, у складу са његовом спецификацијом.

У помоћна наставна средства убрајају се: приручници, практикуми за вежбе, збирке задатака, збирке одабраних текстова, речници и друге публикације које доприносе усвајању дела садржаја и остваривању циљева и исхода једног предмета, у складу са спецификацијом тог предмета.

Скрипта су ауторизована предавања која се издају само у случају када не постоји одговарајући основни уџбеник за одређени предмет.

Члан 7.

Назив основног и помоћног уџбеника, односно скрипата, мора бити усклађен са називом предмета из курикулума акредитованог студијског програма Факултета.

Члан 8.

Одлуку о прибављању рукописа за уџбеник Наставно-научно веће доноси у следећим случајевима:

- ако одговарајући одсек обавести Веће да за наставни предмет не постоји одговарајући уџбеник или друго наставно средство;
- ако је Наставно-научно веће, у поступку оцењивања уџбеника или другог наставног средства које је у употреби, на иницијативу одговарајућег одсека донело одлуку о повлачењу постојећег уџбеника из употребе, јер је утврђено да више није подобан за даљу употребу, због научно-стручне превазиђености.

Члан 9.

Ако за одређени предмет не постоји уџбеник доступан студентима уписаним на акредитоване студијске програме Факултета, Наставно-научно веће одлуком утврђује:

- назив предмета за који треба прибавити рукопис уџбеника,
- општу концепцију уџбеника,
- рок за предају рукописа за уџбеник,
- оквирни обим рукописа.

Члан 10.

Ако за одређене предмете у земљи постоје одговарајући високошколски уџбеници који су у употреби на другим факултетима, или ако постоје уџбеници на страном језику, који се могу превести и који по садржају одговарају програму одређеног предмета, Наставно-научно веће може одлучити да се не прибавља рукопис за нови уџбеник.

У случају из става 1. овог члана, Наставно-научно веће може одобрити употребу већ постојећег, односно превођење постојећег уџбеника на страном језику.

Члан 11.

Рукопис за уџбеник Наставно-научно веће прибавља непосредним избором аутора, односно непосредном понудом аутора.

Непосредан избор аутора врши се из реда наставника запослених на Факултету. Наставници и сарадници Факултета могу Наставно-научном већу предати непосредну понуду рукописа за уџбеник.

Члан 12.

Пре започињања процедуре издавања мора се са аутором закључити издавачки уговор у коме ће бити обухваћени сви елементи предвиђени законом и овим Правилником.

За сваки рукопис уџбеника потребна је стручна оцена – рецензија.

Рецензију пишу најмање два рецензента које на предлог одсека/координатора студијског програма/већа докторских студија именује Наставно-научно веће из реда истакнутих универзитетских наставника и научних радника из уже научне области за коју је написан рукопис уџбеника.

Сваки рецензент даје посебну рецензију.

Члан 13.

Рецензија рукописа уџбеника треба да садржи:

- име и презиме рецензента и његово научно/наставно звање,
- име аутора и наслов рукописа,
- кратак опис садржаја рукописа,
- експлицитну оцену о покривености садржаја одговарајућег наставног предмета датим рукописом,
- експлицитну оцену научног и стручног домета рукописа,
- препоруку за штампање/одбијање датог рукописа.

Члан 14.

Одлуку о усвајању рецензије и одобравања рукописа за издавање уџбеника доноси Наставно-научно веће Факултета на основу претходно прибављеног мишљења Савета за издавачку делатност Филозофског факултета (у даљем тексту: Савет за издавачку делатност).

Члан 15.

Факултет је у обавези да прибави међународни књижни број ISBN (*International Standard Book Number*) и каталошки запис CIP (*Cataloguing In Publication*) и да га достави аутору.

Члан 16.

Одабир понуђача за штампарске услуге врши Факултет у складу са Законом о јавним набавкама и важећим општим актима.

III Обим и форма издања Факултета

Члан 17.

Све публикације које издаје Факултет могу да буду на штампаном или на електронском медију.

Члан 18.

Тираж уџбеника Факултета одређује Савет за издавачку делатност на предлог аутора и на основу процене могућности продаје у периоду од пет година, а за сва остала издања у краћем року или за једнократну продају.

Члан 19.

Корице свих издања морају да садрже следеће:

- предња страна:
 - Име или имена аутора,
 - Назив издања,
 - Лого Факултета,
 - Ознаку „Нови Сад и годину издања“
- леђа:
 - бар код генерисан на основу ISBN или ISSN броја.

Прва унутрашња страна (насловна страна) свих издања изгледом одговара корицама без илустрација.

Полеђина насловне стране, импресум обавезно редом садржи:

- ознаку издавача и то: Универзитет у Новом Саду, Филозофски факултет Нови Сад, 21101 Нови Сад, Др Зорана Ђинђића 2,
- „За издавача декан“,
- имена и звања аутора,
- назив публикације,
- имена и звања рецензената,
- име и звање уредника (уколико је предвиђено),
- име лектора,

- по потреби податке о дизајну корица, илустрацијама и графичкој припреми за штампу (ови подаци могу бити наведени и на последњој страни)
- ISBN односно ISSN,
- лого Факултета,
- место и годину штампања,
- напомену „Забрањено прештампавање и фотокопирање. Сва права задржавају Издавач и аутор. Садржај и ставови изнети у овом делу јесу ставови аутора и не одражавају нужно ставове Издавача, стога Издавач не може сносити никакву одговорност према њима.“.

Последња страна обавезно садржи:

- ознаку издавача и то: Универзитет у Новом Саду, Филозофски факултет Нови Сад, 21101 Нови Сад, Др Зорана Ђинђића 2,
- назив и седиште штампарије,
- тираж.
- СІР запис.

Члан 21.

Продаја издања предвиђених овим Правилником по правилу се врши у Скриптарници Факултета, али је могуће да се продаја врши и на други начин о чему одлуку доноси Декан.

Члан 22.

Уџбеници и друга наставна средства, чији је издавач Факултет, штампају се, по правилу, на српском језику ћириличним писмом, а могу бити штампани, уколико то захтева специфичност предмета, на одговарајућем страном језику или језику и писму који је у службеној употреби на територији АПВ.

Члан 23.

За сваки предмет из акредитованог студијског програма Наставно-научно веће може одобрити издавање највише два уџбеника.

Члан 24.

Ново издање поновљеног рукописа уџбеника не подлеже поновном одобрењу Наставно-научног већа, осим ако су у њему извршене измене и/или допуне, или ако је претходно издање рукописа старије од 5 година, у ком случају се врши и поновна рецензија рукописа под условима и на начин утврђен овим *Правилником*.

Члан 25.

Наставно-научно веће дужно је да уџбенике који су у употреби прати, анализира и оцењује њихову усклађеност са спецификацијом одређеног предмета из

акредитованог студијског програма Факултета, са одговарајућим научно-стручним, дидактичко-методичким, језичким и графичко-техничким стандардима и са најновијим достигнућима из области науке и струке.

Наставници и сарадници дужни су да прате, анализирају и оцењују уџбенике који су у употреби и да своје образложене оцене и предлоге доставе Наставно-научном већу. Наставно-научно веће дужно је да најкасније сваке пете године, а по потреби и раније, донесе одлуку о издавању допуњеног или прерађеног рукописа уџбеника који је издање Факултета.

Члан 26.

Кад утврди да уџбеник није подобан за даљу употребу у наставном процесу, Наставно-научно веће доноси одлуку о повлачењу уџбеника из употребе.

У случају из става 1. овог члана, Наставно-научно веће је дужно да, у складу са одредбама овог *Правилника*, обезбеди прибављање новог рукописа за уџбеник.

Члан 27.

Уџбеници предвиђени Планом уџбеника и одобрени од стране Наставно-научног већа издају се према утврђеним роковима и у потребном тиражу.

Факултет може суфинансирати издавање уџбеника уколико су за то обезбеђена средства.

Члан 28.

У случају суфинансирања свих одобрених уџбеника Савет за издавачку делатност саставиће листу приоритета за суфинансирање. Приоритет ће се дати уџбеницима који се:

- користе у првим годинама студија,
- штампају за већи број студената,
- користе на наставним предметима који немају (адекватне) уџбенике,
- могу штампати јефтинијом техником,
- први пут издају.

IV ИЗДАВАЊЕ ОСТАЛИХ ПУБЛИКАЦИЈА

Члан 29.

Остале публикације у смислу овог *Правилника* су: монографије, зборници радова, часописи, информације, обрасци и друга дела у складу са *Правилником о поступку и начину вредновања и квантитативном исказивању научноистраживачких резултата истраживача* Министарства за науку и технолошки развој.

Дефиниција, односно критеријуми за одређивање категорије научне публикације из става 1. овог члана вршиће се у складу са критеријумима за одређивање категорије научне публикације који су утврђени *Правилником о поступку и начину вредновања и квантитативном исказивању научноистраживачких резултата истраживача* Министарства за науку и технолошки развој.

Члан 30.

Монографским публикацијама сматрају се публикације у текстуалној и/или илустративној форми на штампаном или електронском медију, у једном или више делова, чије је издавање унапред утврђено и ограничено, а које имају Каталолшки запис у публикацији (Cataloguing In Publication, CIP), укључујући Међународни књижни број (International Standard Book Number, ISBN) као његов саставни део.

Члан 31.

Серијским публикацијама сматрају се часописи, билтени, годишњаци, зборници радова и слична грађа, које се објављују сукцесивно, у одређеним временским интервалима, на штампаном или електронском медију, са нумеричким и хронолошким ознакама, чије издавање може да траје неограничено, а које имају CIP укључујући Међународни број серијске публикације (International Standard Serial Number, ISSN) као његов саставни део и који је одштампан на сваком броју публикације.

Члан 32.

У остале публикације које издаје Факултет спадају:

- информатори и други материјали везани за упис и промовисање свих видова студија,
- публикације везане за курсеве континуиране едукације, иновацију знања и друге видове образовања који нису обухваћени плановима и програмима студија на Факултету,
- остале публикације за чијим издавањем се укаже потреба.

V ДИСТРИБУЦИЈА

Члан 33.

Штампарија је након завршене штампе дужна да одштампани тираж публикације достави Издавачкој делатности Факултета која врши даљу расподелу истог.

Члан 34.

За сва каталогизована издања потребно је обезбедити обавезне примерке (укупно 19 примерака без примерака за мађубиблиотечку размену) за:

- 6 примерака за националну библиотеку која сакупља и чува обавезни примерак (Библиотека Матице српске или Народна библиотека Србије);
- 1 примерак за Централни фонд Библиотеке;
- 1 примерак за Универзитетску библиотеку;
- 1 примерак за сталну изложбу;
- 1 примерак за сајам књига;
- 5 примерак за семинарску библиотеку;

- Међубиблиотечка размена (број примерака се одређује у договору са аутором и не може прећи укупно 20 примерака);
- 3 примерка за архиву издавачке делатности.
- 1 примерак за Универзитетску библиотеку „Светозар Марковић“

Члан 35.

Расподела тиража осталих публикација врши се на основу извора финансирања по следећим моделима:

Уколико издање финансира Факултет као издавач, аутори на основу ауторског примерка добијају укупно 10% тиража који деле међу собом. Преостали део тиража се прослеђује на продају у Скриптарницу Факултета и слободно кориштење.

Уколико издање финансира аутор или аутори, на основу издавачког уговора обавезни су да издавачу, поред обавезних примерака обезбеде и:

- минимално 5% од укупног тиража за слободно кориштење,
- минимално 10% од укупног тиража за продају у скриптарници (уколико је издање могуће пустити у продају и уколико аутор жели да издање продаје на други начин и код другог дистрибутера).

На основу издавачког уговора аутор има право да преостали део тиража понуди дистрибутеру по свом избору на даљу продају без даљих обавеза према издавачу.

VI Ауторска права

Члан 36.

Аутор, након одобравања предатог рукописа, закључује ауторски уговор са Факултетом.

У зависности од модела финансирања штампаних издања аутор потписује један од ауторских уговора који дефинише носиоца ауторских права:

1. **Уколико средства за издавање сноси Факултет,** ауторски уговор подразумева и пренос ауторских права на издавача,
2. **Уколико средства за издавање сноси аутор односно аутори,** ауторски уговор подразумева и пренос ауторских права на ауторе,
3. **Уколико су средства за издавање обезбеђена од стране донатора,** ауторски уговор подразумева и пренос ауторских права на издавача или издаваче,
4. **Уколико су средства за издавање обезбеђена од стране пројекта, конкурса или других буџетских извора,** ауторски уговор подразумева и пренос ауторских права на издавача или издаваче.

Ауторске уговоре потписује декан Факултета.

VIII Приходи и расходи издавања уџбеника и публикација

Члан 37.

Факултет средства за издавање уџбеника и других издања Факултета обезбеђује из:

- средстава надлежних министарстава (јавни позиви, одобрени научноистраживачки пројекти и сл),
- од продаје уџбеника и других издања Факултета,
- сопствених средстава, а у складу са финансијским могућностима,
- средстава која својим радом остваре центри Факултета,
- средстава од донација,
- од средстава која обезбеди аутора.

При калкулацији цене уџбеничке литературе и других издања Филозофског факултета полази се од укупних трошкова издања који обухватају:

- укупне трошкове штампања,
- трошкове техничке припреме,
- трошкове хонорара за аутора,
- трошкове хонорара за лектора,
- трошкове хонорара за преводиоца,
- трошкове хонорара рецензената.

Минимална цена издања формира се на основу збира укупних постојећих трошкова за цео тираж увећане за 20% режијских трошкова Факултета и подељене са бројем примерака.

Малопродајна цена формира се на основу минималне цене издања и може бити иста или већа од ње.

Приликом калкулације малопродајне цене издања потребно је да се води рачуна и о заштити студентског стандарда.

Калкулацију малопродајне цене на основу критеријума из овог Правилника формира Комисија за формирање цене коју чине: продекан за финансисјко-материјалне послове, шеф Службе за финансијско-материјалне послове и лице заджено за послове издавачке делаатности.

IX Ауторски хонорар

Члан 38.

Аутор има материјална и морална права, у складу са Законом о ауторским и сродним правима, овим правилником и ауторским уговором. Поред осталог, то обухвата право на ауторски хонорар и на ауторске примерке.

Ауторским уговором регулишу се висина ауторског хонорара и друга релевантна питања.

Висина ауторског хонорара дефинише се на основу начина финансирања издавања

или поновног издавања публикације:

1. **Уколико средства за издавање сноси Факултет**, ауторски уговор подразумева и ауторски хонорар од 15% од цене од сваког продатог примерка књиге (уџбеника или друге одговарајуће публикације). У случају коауторства укупан ауторски хонорар (15% цене продатих књига) дели се међу ауторима, у складу са њиховим договором, што се прецизира ауторским уговором,
2. **Уколико средства за издавање сноси аутор односно аутори**, ауторски уговор подразумева и ауторски хонорар од 85% од цене од сваког продатог примерка књиге (уџбеника или друге одговарајуће публикације). У случају коауторства укупан ауторски хонорар (85% цене продатих књига) дели се међу ауторима, у складу са њиховим договором, што се прецизира ауторским уговором,
3. **Уколико су средства за издавање обезбеђена од стране донатора**, ауторски уговор подразумева поделу прихода процентуално на све суиздаваче у зависности од договора што се дефинише уговором о суиздаваштву, као и ауторски хонорар од 15% од цене од сваког продатог примерка књиге (уџбеника или друге одговарајуће публикације). У случају коауторства укупан ауторски хонорар (15% цене продатих књига) дели се међу ауторима, у складу са њиховим договором, што се прецизира ауторским уговором,
4. **Уколико су средства за издавање обезбеђена од стране пројекта, конкурса или других буџетских извора**, продаја публикација дефинисана је уговором издавача и буџетске установе. ауторски уговор подразумева и ауторски хонорар од 15% од цене од сваког продатог примерка књиге (уџбеника или друге одговарајуће публикације). У случају коауторства укупан ауторски хонорар (15% цене продатих књига) дели се међу ауторима, у складу са њиховим договором, што се прецизира ауторским уговором.
5. **уколико се издање финансира средствима центара Факултета (Центар за Српски језик као страни и остали центри који постоје у оквиру Факултета),** 15% од продаје припада Факултету.

Ауторски хонорар исплаћује се по захтеву аутора након остварене продаје публикације.

Члан 39.

Средства која Факултет као издавач приходује од продаје издања евидентираће се одвојено на посебном подрачуну и користиће се на име издавачке делатности или покрића режијских трошкова, а на основу предлога Савета за издавачку делатност.

Члан 40.

У случају да се аутори одрекну ауторског хонорара, средства се усмеравају на позицију материјалних трошкова Факултета.

Члан 41.

Хонорар за лектуру (уколико она није део понуде штампара) одређује се у односу на актуелне цене Центра за језике Филозофског факултета Универзитета у Новом Саду и исплаћује се на основу одлуке декана.

Члан 42.

Уколико се на издањима Факултета као аутори или коаутори појављују лица која нису наставници или сарадници који су у радном односу на Факултету, декан на предлог Савета за издавачку делатност одређује проценат њиховог учешћа у трошковима издавања.

Заједничка издања са другим издавачем одобрава Наставно-научно веће, а на предлог Савета за издавачку делатност.

За свако заједничко издање са другим издавачем сачињава се посебан уговор који потписује декану уз претходну сагласност Савета за издавачку делатност.

VI Савет за издавачку делатност

Члан 43.

Издавачку делатност на Факултету спроводи Савет за издавачку делатност.

Савет за издавачку делатност има 7 чланова, од којих 6 бира Наставно-научно веће Факултета на предлог деканског Колегијума, а седми члан је декан Факултета.

Председник Савета за издавачку делатност је декан по функцији коју обавља. Мандат чланова Савета за издавачку делатност траје 3 године.

Члан 44.

Председник Савета за издавачку делатност руководи радом Савета, припрема и води седнице и потписује одговарајуће одлуке.

Функцију секретара Савета врши управник Библиотеке или друго лице које декан Факултета овласти.

Секретар води записнике и евиденцију, врши пријем материјала за Савет и обавља административно техничке послове око спровођења одлука.

Савет за издавачку делатност одговоран је за свој рад Наставно-научном већу Факултета.

Члан 45.

Задатак Савета је организовање, спровођење и стално унапређивање издавачке делатности Факултета, а посебно кроз:

- израду предлога општих аката из своје надлежности,
- разматрање и давање предлога за издавање свих издања Факултета,
- израду предлога приоритета издавања у складу са финансијским могућностима Факултета,

- израду предлога финансијског плана издавачке делатности,
- учешће у поступку одабира понуђача у складу са Законом о јавним набавкама,
- предлог тиража и цене као и извора финансирања сваког издања,
- друге послове који се односе на издавачку делатност Факултета.

X Завршне одредбе

Члан 46

Одредбе овог *Правилника*, које се односе на припремање, одобравање и издавање уџбеника, сходно се примењују и на припремање, одобравање и издавање других наставних средстава.

Члан 47.

Овај правилник ступа на снагу у року од 8 дана од дана објављивања на огласној табли Факултета.

Декан Филозофског факултета
Проф. др Љиљана Суботић